

POŽIADAVKY PRE UCHÁDZAČOV NA PRIJÍMACIE SKÚŠKY NA GYMNÁZIUM A. EINSTEINA V BRATISLAVE Z PREDMETU SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

ŠTVORROČNÉ ŠTÚDIUM ŠKOLSKÝ ROK 2020/2021

Test z predmetu slovenský jazyk a literatúra je určený pre žiakov 9. ročníka základných škôl a pre žiakov, ktorí na Gymnázium A. Einsteina prestupujú zo 4. ročníka gymnázií s osemročným vzdelávacím programom.

Test plne rešpektuje obsah vzdelávania a výkonový štandard deklarovaný v **inovovanom Štátnom vzdelávacom programe (iŠVP) pre 2. stupeň základnej školy**.

<http://www.statpedu.sk/sk/svp/inovovany-statny-vzdelavaci-program/inovovany-svp-2.stupen-zs/jazyk-komunikacia/>

Test z predmetu slovenský jazyk a literatúra sa skladá z **jazykovej a literárnej zložky**, ktoré sú navzájom prepojené. Každá ukážka zahŕňa úlohy na **čítanie textu s porozumením, orientáciu v texte, prepojenie faktov, pojmov a definícií** s významom textu.

Súčasťou testu je **pravopisné cvičenie** formou **doplňovačky**, v ktorom sa testuje nielen aplikácia gramatických javov, ale aj význam samotného textu doplňovačky.

Ukážka testu zo slovenského jazyka a literatúry pre štvorročné štúdium

PRVÁ ČASŤ TESTU

Doplňte do viet pravopisne správne hlásky, interpunkčné znamienka, rozlišujte veľké a malé písmená.

Cez prázdniny brigádoval v miestnom __ydavateľstve aby sa čo najviac dozvedel o __ejinách __lovenského národa, o Jankovi __ráľovi a iných __túrovcoch, __ráľovi Svätoplukovi, __onštantínovi __ilozofovi. Na svitaní zahv__zdaľ na dvore drozd. Dedko rúbali ak__s__ strom podobný os__ke. Var__ po siedm__ch minútach sa zjavila na nádvor__ stará mať. Hus__ zatrepotali kr__dľami__, odkiaľs__ pribehli mačky a prítulne sa jej ov__jali o l__tka. Prišli aj veľikánske ps__, ol__zujúci si veľké p__sky a v__skavým brechotom dávali najavo radosť. Nik by neuveril že pred ôsm__mi dňami__ oslávila sviatok svojich osemdesiat__ch ôsm__ch narodenín. Meteorologická stanica na __omnickom štíte zaznamenala aj

bl__skanie aj hrmenie. Počasie u nás na__alej ovpl__vňuje studený fron__. Na celom územ__ je zamračené, dáž__, krúp__ a na horá__ sneženie. Teploty každ__ deň dosahujú max__málne št__ri až dev__ť stupňov __elzia.

DRUHÁ ČASŤ TESTU

UKÁŽKA 1

List Martina Kukučina, slovenského svetobežníka, Júliusovi, zberateľovi názorov z Onoho sveta (*ukážka, upravené*)

Milý Július,

volal som sa Matej Bencúr, ale rodáci ma poznajú už vyše storočia pod menom MARTIN KUKUČÍN. Žil som na svete plných 68 rokov a tri dni. V máji v roku 1860 som na svet prišiel a v máji v roku 1928 som zo sveta odišiel. **Narodil som sa vtedy do Európy, ktorá za môjho života výrazne zmenila svoju politickú mapu** a ako počujem a čítam — výrazne ju mení doteraz.

Mám to šťastie, že som sa dostal spolu s ostatnými pisateľmi listov do tohto medzihviezdného strediska a „bačujem“ tu s ostatnými veľikánmi slova v príjemnom podnebí nekonečna. Do našej časopiseckej čítárne sme začali dostávať aj Národnú obrodu. ŠTEFÁNIK sa dozvedel, že tam uverejňuješ naše listy, a zavolať v noci Mikloškovi. Milan Rastislav sa sem odobral v roku 1919 — deväť rokov predomnou, takže je tu ako doma. Je stále agilný, mobilný, vtipný a plný energie. Vybaví všetko. Keby mi niekto teraz povedal, že Štefánik zorganizuje nejaké légie aj tu — na Onom svete — veril by som tomu. Bol z nás všetkých v medzihviezdnom priestore prvý — ešte za života ako aviatik. Minule mi predstavil po večeri na terase kolegu pilota ANTOINA DE SAINT-EXUPÉRYHO, vynikajúceho spisovateľa. Zmizol zo sveta svojím lietadlom, ani nikto nevie ako a kedy... Keď som sa mu priznal, že milujem jeho chýrnu knihu *Malý princ* a porozprával mu, kde všade som vo svete bol a účinkoval ako lekár — správne usúdil, že moje osudy sa s osudmi Malého princa podobajú. Tiež som si hľadal svoju „planétu“, svoje miesto tam na našej zemeguli a nevedel som sa rozhodnúť, na ktorej „planéte“ mi bude najlepšie. Len si prejdi, milý Július, pohľadom po mape sveta moje „planéty“ a „planétky“, na ktorých som bol: Jasenová (Orava) — Revúca (Gemer) — Martin (Turiec) — Banská Bystrica, Kláštor pod Znievom, Šopron v Maďarsku, Praha ešte v Rakúsko-Uhorsku, Ostrov Brač v Chorvátsku, Buenos Aires, Punta Arenas v Argentíne, Santiago de Chile, Paríž, Côte d’Azur, Zadar, Split, Záhreb (tam som bol chvíľu aj pochovaný!), Crkvenica, Lipik, Zadar... — vždy som miloval svoj slovenský národ, ale bol som svetobežník. Doma som sa natrvalo „usadil“ až na martinskom Národnom cintoríne...

01. Ktorý slohový postup prevláda v ukážke 1?

- A.** informačný.
- B.** opisný.
- C.** výkladový.
- D.** rozprávací.

02. Ku ktorému jazykovému štýlu priradíme súkromný list?

- A.** rečníckemu.
- B.** hovorovému.
- C.** odbornému.
- D.** umeleckému.

03. Vyberte možnosť, v ktorej je správne vystihnutá hlavná myšlienka ukážky 1.

- A.** Dobrodružná cesta Kukučina po rôznych krajinách sveta.
- B.** Náhodné stretnutie Satinského a Kukučina na druhom svete.
- C.** Dobrodružná cesta Satinského za spisovateľom Kukučínom.
- D.** Stretnutie Kukučina s významnými ľuďmi na druhom svete.

04. S akým zámerom poslal Martin Kukučín list Júliusovi Satinskému?

- A.** Opísať, ako to na druhom svete dobre vyzerá.
- B.** Informovať, že je spokojný a stretol priateľov.
- C.** Vysvetliť mu, aké pravidlá platia na druhom svete.
- D.** Prinútiť ho, aby uvažoval nad vlastným spôsobom života.

05. Ktoré slovo nie je synonymom slova *národ*?

- A.** dedovizeň.
- B.** ľudstvo.
- C.** spoločenstvo.
- D.** etnikum.

06. Vyberte možnosť, v ktorej sa nachádza združené pomenovanie.

- A.** chýrna kniha.
- B.** plný energie.
- C.** Národný cintorín.
- D.** Kukučínov list.

07. Vyberte možnosť, v ktorej sa nachádza priradovací sklad.

- A. milujem jeho knihu.
- B. vtipný a plný energie.
- C. vynikajúceho spisovateľa.
- D. s osudmi Malého princa.

08. Pre ukážku 1 platí tvrdenie, že ide o:

- A. dramatický text, ktorý sa musí začínať oslovením a končiť poďakovaním.
- B. lyrický text, v ktorom dominujú spomienky a pocity Martina Kukučína.
- C. epický text, ktorého základom je životný príbeh Martina Kukučína.
- D. lyricko-epický text, v ktorom sa spája príbeh s pocitmi rozprávača.

09. Vyberte možnosť, v ktorej sa nachádza epiteton (básnický prívlastok).

- A. Onen svet.
- B. Malý princ.
- C. milý Július.
- D. politická mapa.

10. Pri výslovnosti slova *Paríž* dochádza v rámci spodobovania k zmene:

- A. znelej párovej spoluhlásky na neznelú párovú.
- B. neznelej párovej spoluhlásky na znelú párovú.
- C. znelej nepárovej spoluhlásky na neznelú párovú.
- D. neznelej párovej spoluhlásky na znelú nepárovú.

11. V ktorej možnosti sú rozvíjacie/vedľajšie vetné členy poslednej vety v ukážke 1 určené správne?

- A. príslovkové určenie času, slovesno-menný prísudok, postupne rozvitý zhodný prívlastok, príslovkové určenie miesta.
- B. slovesno-menný prísudok, nevyjadrený podmet, viacnásobný zhodný prívlastok, príslovkové určenie miesta
- C. príslovkové určenie času, príslovkové určenie miesta, postupne rozvitý zhodný prívlastok, príslovkové určenie miesta
- D. slovesno-menný prísudok, vyjadrený podmet, viacnásobný zhodný prívlastok, príslovkové určenie miesta

ZDROJE

<http://www.statpedu.sk/sk/svp/inovovany-statny-vzdelavaci-program/inovovany-svp-2.stupen-zs/jazyk-komunikacia/> [cit. 21. 10. 2019]